

Η κενωτική πορεία του αγίου Κοσμά του Αιτωλού (Πρωτοπρ. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/21xrrRx>]

5. Η κενωτική πορεία του αγίου Κοσμά του Αιτωλού

Από τα στοιχεία της αυτοβιογραφίας του αγίου Κοσμά αλλά και τις Διδαχές του δίδεται η δυνατότητα να σκιαγραφηθεί ο μιμητής των Αποστόλων, των «Ιερέων η καλλονή» και ο γνήσιος κήρυκας του Ευαγγελίου. Ο αγίός μας, άλλοτε άμεσα και άλλοτε έμμεσα απευθύνεται στους μοναχούς, τους ιερείς και κάνει συστάσεις στους υποψήφιους κληρικούς. Πριν όμως αναπτύξουμε την ενότητα αυτή, ας δούμε

εν συντομία την κενωτική πορεία του αγίου μας, στην οποία απαντά συμφωνία λόγων και έργων, διδαχής και τρόπου ζωής.

Ο πόθος του να ασκηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Ιερά Μονή Φιλοθέου αποτελεί καθοριστικό βήμα στην κενωτική πορεία του αγίου. Ο πραγματικός μοναχός απαρνείται την ανάπαυση και την κοσμική δόξα που συνδέεται με τον πλούτο, την καταγωγή, την υψηλή κοινωνική θέση, κάθε μορφής εξουσία και την κατά κόσμον επιτυχία. Ο μοναχός επιλέγει την εκούσια πτωχεία, τη στέρηση, την κακουχία, την προσευχή, την ησυχία και την άνευ όρων υπακοή στο θέλημα του Θεού. Ο άγιός μας γνώριζε καλά τους κινδύνους, στους οποίους εκτίθεται ο μοναχός, όταν βρίσκεται έξω από το μοναστήρι του: «Και καθώς είναι δύσκολον το αρνί να συναναστρέφεται με τον λύκον και να μη φαγωθή η τα λινόξυλα με τα κάρβουνα και να μην καγούν, έτσι είναι δύσκολο ο καλόγερος να συναναστρέφεται με γυναίκες και η καλόγρια με άνδρες και να μη μολυνθούν και να σκανταλισθούν. Με άλλον τρόπον δεν ημπορεί ο καλόγερος να σωθή παρά μακριά, να φεύγη τον κόσμον». Και καταλήγει με μια αποστροφή: «Είναι κανένας καλόγερος εδώ; Φύγε, καλόγερέ μου, πήγαινε ει την έρημον, αν θέλης να σωθής»[19].

Ο άγιός μας όμως υπερβαίνει αυτό το στάδιο, αφού εγκαταλείπει την ησυχαστική ζωή του Αγίου Όρους. Πως αιτιολογείται η δική του στάση; Ας ακούσουμε, τι λέει ο ίδιος: «Μα θέλετε ειπή: Και εσύ καλόγερος είσαι, διατί συναναστρέφεσαι εις τον κόσμον; Και εγώ, αδελφοί μου, κακά το κάμνω, μα, επειδή το γένος μας έπεσε εις αμάθειαν, είπα: Ας χάση ο Χριστός μου εμένα, ένα πρόβατον, και ας κερδίση τα άλλα. Ίσως η ευσπλαχνία του Θεού και η ευχή σας σώση και εμένα»[20]. Στο σημείο αυτό απηχούνται οι λόγοι του Χριστού: «Ος γαρ αν θέλη την ψυχήν αυτού σώσαι, απολέσει αυτήν· ος δ' αν απολέση την εαυτού ψυχήν ένεκεν εμού και του ευαγγελίου ούτος σώσει αυτήν»[21]. Αλλού αναφέρει ότι, εμπνεόμενος από τα νοήματα του ευαγγελίου που είναι όλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θησαυρός, πλούτος, χαρά και ευφροσύνη άφησε την δική του προκοπή, το δικό του καλό και βγήκε...να διδάσκει τους αδελφούς του.[22] Σε άλλη Διδαχή ομολογεί, ότι τον ενέπνευσε ιδιαίτερα ο λόγος του Αποστόλου Παύλου, «μηδείς το εαυτού ζητήτω, αλλά το του ετέρου έκαστος»[23].

Ο άνθρωπος του Θεού δεν θυσιάζει άλλους για να αλλάξει ο κόσμος. Θυσιάζεται ο ίδιος για τη μεταμόρφωση του πληρώματος της Εκκλησίας. Ας σημειωθεί ότι, ο Πατροκοσμάς ομιλούσε πάντοτε ως υποψήφιος μάρτυρας [24] προσευχόταν γι' αυτό[25] και στο τέλος αξιώθηκε του μαρτυρίου της πίστεως. Όμως, δεν θεωρούσε τον εαυτό του αυτόκλητο σωτήρα της Εκκλησίας και του γένους, αλλά έθετε τις ταπεινές του δυναμεις στην υπηρεσία της Αγιωτάτης Ορθοδόξου Εκκλησίας ως ζωντανός φορέας αγιοπνευματικών χαρισμάτων. Γι' αυτό και ερωτά

πνευματικούς, αρχιερείς, πατριάρχες και αφού εξασφαλίζει τη σύμφωνη γνώμη τους, αναχωρεί από το Άγιον Όρος[26]. Οπότε, ο μοναχός δικαιολογείται κατ' οικονομίαν να βρίσκεται εκτός της μονής του, μόνον όταν διαθέτει μαρτυρικό και εκκλησιαστικό φρόνημα. Κι όπως ομολογεί ο ίδιος ο άγιος Κοσμάς, έρχεται στον κόσμο ως δούλος του Χριστού κι όχι ως διδάσκαλος. Ας ακούσουμε τους λόγους του: «Είμαι λοιπόν και εγώ, αδελφοί μου, άνθρωπος αμαρτωλός, χειρότερος από όλον τον κόσμο. Είμαι όμως δούλος του Κυρίου μου Ιησού Χριστού. Όχι πως είμαι άξιος να είμαι δούλος του Χριστού, αλλά ο Χριστός με καταδέχεται δια την ευσπλαχνία του»[27]. Στο απόσπασμα αυτό, διακρίνεται ευκρινέστατα η διπλή κίνηση της κατάβασης δια της ταπείνωσης και της ανάβασης δια της χάριτος του Θεού. Ο άγιός μας έχει αφομοιώσει εμπειρικά τη γλώσσα των ευχών και το λειτουργικό τρόπο της Εκκλησίας. Μιμείται την κένωση του Χριστού και συνδέεται οντολογικά μαζί του[28].

[Συνεχίζεται]

[19] *Διδαχή Β1*, εκδ. Ιωάννου Μενούνου, *Κοσμά του Αιτωλού Διδαχές και Βιογραφία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα7 , 2007, σ. 111.

[20] *Διδαχή Β1*, Ι. Μενούνου, όπ.π., σ. 111.

[21] *Μαρκ.* 8,35.

[22] *Διδαχή Α 1*, εκδ. Ι. Μενούνου, όπ.π., σ. 23,56.

[23] *Α΄ Κορ.* 10,24. Βλ. Σάπφειρου Χριστοδουλίδη, *Βίος του Ιερομάρτυρος και Ισαποστόλου Κοσμά του Αιτωλού*, στο βιβλίο του Επισκόπου, Αυγουστίνου Ν. Καντιώτου, *Κοσμάς ο Αιτωλός*, εκδ. Σταυρός, Αθήνα 19816, σ. 69.

[24] *Διδαχή Α 1*, εκδ. Ιω. Μενούνου, «Εγώ εδώ που περιπατώ και έχω το κεφάλι μου μέσα εις τον τροβά, ανίσως και περιπατούσα δι' άσπρα, ήθελα να είμαι τρελλός και ανόητος και δεν με χρειάζονται, παιδιά μου». σ. 49.

[25] *Διδαχή Α 2*, «Παρακαλώ (τον Χριστό) να με αξιώση να χύσω το αίμα μου δια την αγάπην του, καθώς το έχυσε και αυτός δια την αγάπην μου». Ι. Μενούνου, όπ.π., σ. 55-56· 61· 84.

[26] Βλ. *Διδαχή Α 2*, Ιω. Μενούνου, όπ. π., σ. 56.

[27] *Διδαχή Α 1*, Ιω. Μενούνου, όπ.π., σ. 22.

[28] Γράφει ο Αρχιμ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης για τη θέση του λειτουργού στη θεία Ευχαριστία: «Με αυτόν τον τρόπο γίνεται ένα σβήσιμο του εαυτού μου, μια

αντίδοσις της κενώσεως του Χριστού εις την ιδικήν μου φύσιν και εγώ ως αναληφθείς, ως προσληφθείς, ως απορροφηθείς τρόπον τινά υπό του Θεού μένω σαν μια σκία ανυπόστατος». *Θεία Λατρεία προσδοκία και όρασις Θεού*, εκδ. Ίνδικτος, Αθήναι 2009, σ. 74.